

ADVIES

nr. 18

de dato

13 februari 2007

Gelet dat de commissie voor aanvullende pensioenen, samengesteld krachtens art. 53 van de Wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid (hierna de WAP), B.S. 15 mei 2003, waarna de leden benoemd zijn bij Koninklijk Besluit van 17 december 2003, B.S. 29 december 2003 als opdracht heeft advies te verstrekken, nemen

de vertegenwoordigers van de werknemers, de werkgevers, de pensioeninstellingen en de gepensioneerden, aangevuld door de deskundigen, op vraag van de Minister van Pensioenen volgend unaniem advies inzake de berekeningspercentages voor de 80%-regel voor vaste bijdrageplannen :

1. CONTEXT

De bijdragen voor een aanvullend tweede pijler pensioenplan zijn maar fiscaal aftrekbaar voor zover de som van het wettelijke en bovenwettelijke pensioen niet meer bedraagt dan 80% van de laatste normale brutojaarbezoldiging.

De zogeheten 80%-regel is dus een controleregel die uitgedrukt is in functie van de pensioenuitkering op eindtermijn. Eén van de structurele moeilijkheden bij deze 80%-controle is dat men reeds op het ogenblik van premiestorting moet kunnen uitmaken of men op de pensioenleeftijd al dan niet de 80%-grens zal overschrijden. Bij vaste prestatieplannen kan men zich hiervoor baseren op de prestatie die door de pensioentoezegging vooropgesteld wordt. Voor toezeggingen die niet van het type "vaste prestatie" zijn (vaste bijdrageplannen), is het moeilijker om in te schatten hoeveel de pensioenprestatie zal bedragen.

Tot op heden baseerde men zich voor deze plannen op de circulaire van 4 februari 1987 (de zogenaamde circulaire Massard) die de 80%-regel vertaalde in een aftrekbaar premieniveau in functie van het loon en die tot op vandaag aanvaard werd als controleregel voor vaste bijdrageplannen. Op basis van deze regel waren de premies van een vaste bijdrageplan 12% S1 + 32% S2 (12% van het loon, begrensd tot het loonplafond¹ + 32% van het salarisgedeelte boven het loonplafond) fiscaal aftrekbaar. Hierna wordt naar deze regel verwezen als zijnde de 12/32-regel.

De wetgever heeft recent nieuwe regels ingevoerd m.b.t. de 80%-regel. Het concept van de 80 %-grens blijft hetzelfde : het blijft voor alle types van pensioenplannen een fiscale begrenzing op het niveau van de eindprestaties. Voor pensioentoezeggingen van het

¹ In dit advies wordt onder loonplafond verstaan, het loonplafond dat gebruikt wordt voor de berekening van het wettelijk pensioen.

type vaste bijdragen legt de wetgever nu vast hoe de pensioenprestatie voor vaste bijdrageplannen ingeschat moet worden. De hiervoor toe te passen berekeningspercentages zullen via een Koninklijk Besluit vastgelegd worden.

2. AFBAKENING VAN HET ADVIES

Artikel 348 van de wet houdende diverse bepalingen van 27 december 2006 heeft artikel 59,§1,2° van het WIB als volgt gewijzigd :

“Wat de overeenkomsten betreft die geen toezeggingen van het type “vaste prestatie” zijn, worden de daaraan verbonden bovenwettelijke uitkeringen vastgesteld door rekening te houden met de eigenschappen van de overeenkomst, de aan de overeenkomst verbonden verworven reserves en de volgende parameters :

- *het verhogingspercentage van de bezoldigingen, indexering inbegrepen;*
- *het percentage van kapitalisatie dat moet worden toegepast op de verworven reserves;*
- *het percentage van winstdeelnemingen.”*

Ditzelfde artikel stelt verder dat *“de Koning, na overleg in de Ministerraad, bepaalt 1° wat onder “normale bruto jaarbezoldiging”, “laatste normale bruto jaarbezoldiging” en “normale duur van een beroepswerkzaamheid” verstaan moet worden; 2° welke de verschillende percentages uit art. 59,§1,2° zijn”*

Minister Tobback heeft het advies van de Commissie gevraagd omtrent de verschillende percentages uit art. 59,§1,2° WIB die door de Koning vastgelegd moeten worden.

3. VOORAFGAANDE OPMERKING

De Commissie merkt op dat de adviesaanvraag zoals geformuleerd door de Minister slechts betrekking heeft op een deel van het probleem. In haar advies nummer 5 van 24 november 2004 is de Commissie reeds uitvoerig ingegaan op een aantal andere aspecten van de problematiek en heeft zij ondermeer gewezen op de problemen die volgens haar nog moesten geregeld worden. De Commissie dringt er daarom op aan dat de Overheid bij de verdere uitstippeling van het beleid en van de eventuele wettelijke en reglementaire initiatieven die hij zou nemen, rekening zou houden met voormeld advies.

De Commissie betreurt dat de wijzigingen die aangebracht werden in de wet slechts een deelaspect regelen en dat zij bijgevolg enkel geconsulteerd wordt over enkele uitvoeringsmodaliteiten van deze wijzigingen.

De Commissie betreurt ten slotte dat zij in deze aangelegenheid niet de kans heeft gekregen een gefundeerd advies uit te brengen over het geheel van de regelingen.

Zo wordt bij voorbeeld het wegwerken van eventuele misbruiken in het verleden in uitzonderlijke gevallen i.v.m. inhaalbijdragen, niet geregeld in de nieuwe regelgeving. Dit aspect spruit echter voort uit het opgelegde wettelijke kader en is onafhankelijk van de invulling die de Koning nog dient te geven omtrent een aantal aspecten. Omwille van deze reden heeft de Commissie geen advies hieromtrent uitgebracht.

Rekening houdende met het uiteindelijke mandaat dat aan de Koning gegeven werd en met de concrete adviesaanvraag van Minister Tobback, heeft het advies van de Commissie enkel betrekking op de invulling van de verschillende percentages uit art. 59,§1,2° WIB.

De Commissie dringt er echter op aan dat snel duidelijkheid en rechtszekerheid verschaft wordt omtrent de overige concrete toepassingsmodaliteiten volgens dewelke de 80%-controle in de toekomst dient te gebeuren en de wijze waarop met de rechten van de belastingplichtigen in de controlefase rekening zal worden gehouden.

4. VEREISTE UITGANGSPUNTEN

Bij het uitwerken van haar advies omtrent de verschillende berekeningspercentages is de Commissie uitgegaan van een aantal premissen. Onderstaand advies verbindt de Commissie maar voor zover er voldaan is aan volgende randvoorwaarden :

- Het reglementaire fiscale kader voor de tweede pijler blijft stabiel over langere tijd. Dergelijke vereiste is cruciaal voor de ontwikkeling van de tweede pensioenpijler in België. Een stabiel fiscaal kader vereist dat
 - de premies van de bestaande pensioenplannen, die tot op heden fiscaal aftrekbaar waren volgens de 12/32-regel, dit blijven volgens de nieuwe regels.
 - de berekeningsregels m.b.t. de 80%-controle, met inbegrip van de berekeningspercentages, stabiel blijven doorheen de tijd.
- Het nieuwe reglementaire kader moet een eenvoudigere, duidelijkere en beter controleerbare 80%-regel verzekeren.
- De berekeningsmodaliteiten voor de verschillende types pensioentoezeggingen (vaste prestatie, vaste bijdrage, cash-balance) dienen coherent met elkaar te zijn.
- Ofschoon de voorliggende wetgeving voor interpretatie vatbaar is, gaat de Commissie ervan uit dat de pensioenprestatie voor vaste bijdrageplannen bepaald moet worden rekening houdende met de verworven reserve en de toekomstige bijdragen tot aan de normale pensioenleeftijd.
- Loonprojecties moeten op eenzelfde manier in rekening gebracht worden bij de raming van de pensioenprestatie als bij de berekening van de maximale 80%-grens.

5. VOORSTEL COMMISSIE

Berekeningswijze voor de vaste bijdrageplannen

De wetgever voorziet dat de 80%-controle voor vaste bijdrageplannen gebeurt door de geraamde pensioenuitkering te toetsen aan de maximale 80%-grens. De raming van

deze pensioenuitkering gebeurt op basis van de percentages die door de Koning vastgelegd moeten worden.

De Commissie stelt vast dat

- het behoud van de huidige fiscale aftrekbaarheid (12/32-regel) voor jongere aangeslotenen – en dan vooral voor de jongeren met een loon onder het loonplafond - slechts mogelijk is voor zover de raming van de pensioenprestatie alsook de maximale 80%-grens gebeuren op basis van een projectie van het toekomstige loon. Dergelijke vaststelling vloeit voort uit de diverse simulaties die hiertoe binnen de Commissie gebeurd zijn.
- de wetgever voorziet dat -om de fiscale aftrekbaarheid van de premies in een bepaald jaar te verifiëren- de toets dient te gebeuren aan de 80%-grens op basis van het loon van datzelfde jaar (art. 35, §2 2° KB/WIB 92).

De Commissie is dan ook van mening dat de berekeningswijze van de geraamde pensioenuitkering voor vaste bijdrageplannen coherent dient te zijn met de wijze waarop de 80%-grens berekend wordt. Aangezien deze laatste berekend wordt op basis van het loon op het ogenblik van berekening, vereist deze coherentie dat in de geraamde pensioenuitkering rekening gehouden wordt met een verdiscontering naar het moment van berekening.

De pensioenuitkering zal dus niet berekend worden op basis van een kapitalisatie van de verworven reserve en de toekomstige bijdragen volgens de nominale kapitalisatievoet maar op basis van een kapitalisatiepercentage gelijk aan het deel van de nominale kapitalisatievoet boven de geprojecteerde loonstijging. Op dergelijke wijze wordt er in de geprojecteerde pensioenuitkering rekening gehouden met de verdiscontering.

Formule

De hiervoor beschreven toets aan de 80%-grens wordt als volgt in formulevorm weergegeven :

$$\text{Res}_t \times \text{Kap_net}_{t \text{ tot } 65} + \text{som}_{t \text{ tot } 65} [P_t \times \text{Kap_net}_{\text{leeftijd storting tot } 65}] \leq n / d * (80\% S_t - \text{WP}_t) \times \text{RP}$$

met t = moment van berekening

Res_t = verworven reserve op moment t

P_t = bijdrage op moment t

Kap_net = netto-kapitalisatiefactor (nominale kapitalisatievoet – loonstijging)

S_t = salarisgrondslag op moment t

WP_t = wettelijk rustpensioen

RP = rentefactor voor de conversie van pensioenkapitaal in pensioenrente, overeenkomstig de fiscale reglementering

n = aantal reeds gepresteerde en nog te presteren dienstjaren

d = normale duur van een volledige beroepsloopbaan

Advies m.b.t. de drie berekeningspercentages

Rekening houdende met de vereiste randvoorwaarden, adviseert de Commissie om voor de hierboven beschreven berekeningswijze de volgende berekeningspercentages te hanteren :

- verhogingspercentage van de bezoldigingen, indexering inbegrepen = 4% (2 % indexering + 2 % baremieke stijging);
- het winstdeelnamepercentage dient inbegrepen te zijn in de nominale kapitalisatievoet. Het nominale planrendement dient immers onafhankelijk te zijn van het onderliggende beheersvehikel (instelling voor bedrijfspensioenvoorziening of groepsverzekeraar) alsook van het type van product (tak 21 versus tak 23);
- nominale kapitalisatievoet, winstdeelname inbegrepen = 4% (2 % reëel rendement bovenop de inflatievoet van 2 %).

Niettegenstaande er, volgens de werknemersdelegatie, vragen kunnen rijzen omtrent de concreet voorgestelde parameters op zich, is het model dat hier voorgesteld wordt volgens de Commissie verantwoord, rekening houdend met, enerzijds de bestaande projecties en anderzijds een interne coherentie tussen de parameters waardoor een gelijkwaardigheid met de 12/32- regel wordt bekomen.

80%-regel in de praktijk

Bovenstaande percentages geven voor onze berekeningsformule een netto-kapitalisatievoet gelijk aan 0% (4% nominale kapitalisatievoet – 4% loonstijging). De 80%-controle voor vaste bijdrageplannen zal aldus gebeuren door de verworven reserve en de som van de toekomstige -constant veronderstelde- premies te toetsen aan de 80%-grens, berekend op basis van het huidige loon. In formulevorm uitgedrukt heeft men dus dat de toets aan de 80%-grens als volgt dient te gebeuren:

$$\text{Res}_t + \text{aantal jaren tot eindtermijn} * P_t \leq n / d * (80\% S_t - WP_t) \times RP$$

De Commissie merkt op dat dergelijke berekeningswijze

- eenvoudig te berekenen is;
- gemakkelijk te controleren is;
- aansluit bij het huidige wetgevend kader;
- de fiscale aftrekbaarheid van de bestaande vaste bijdrageplannen behoudt.

6. OVERIGE OPMERKINGEN COMMISSIE

- *Coherentie tussen fiscale en sociale berekeningspercentages*

De sociale wetgeving inzake aanvullende pensioenen (WAP) voorziet eveneens in een communicatie van de verwachte pensioenuitkering. Zo verplicht artikel 26,§3 van de WAP pensioeninstellingen om de “verwachte rente bij pensionering” te communiceren aan de aangeslotenen van minstens 45 jaar. De wijze waarop deze “verwachte rente bij pensionering” berekend moet worden is beschreven in ditzelfde artikel.

De Commissie stelt dat geen coherentie vereist is tussen, enerzijds de “fiscale” berekeningspercentages gebruikt in het kader van de 80%-regel, en anderzijds, de “sociale” berekeningspercentages gebruikt in het kader van de communicatieverplichtingen aan de aangeslotenen.

Beide berekeningen beogen immers een verschillend doel (fiscale aftrekbaarheid versus informatie) en hebben bovendien een verschillende bestemming (fiscus versus aangeslotene).

- *Budgettaire neutraliteit*

De wetgever heeft het reglementaire kader vastgelegd volgens dewelke de controle m.b.t. de 80%-regel zal verlopen en waarbinnen de Commissie haar advies diende uit te brengen. Binnen de lijnen van dit nieuwe wetgevende kader heeft de Commissie een berekeningsmethode uitgewerkt die, voor wat de fiscale aftrekbaarheid betreft, gelijkwaardig is aan de huidige 12/32-regel. Volgens de Commissie zou de formule een budgettaire neutraliteit kunnen waarborgen. Om hierover zekerheid te krijgen, zijn bijkomende simulaties nodig.

